

PSIXOLOGIYA FANI O'QITISHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR

Shodmonov Asrorxon Boboxonovich

Qashqadaryo viloyati Guzor tumani 31-maktab psixologi

Annotatsiya:

Psixologiya fanini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar o'quv jarayonining samaradorligini oshirish, o'quvchilarning psixologik holatini yaxshilash, shuningdek, ularning bilim va ko'nikmalarini chuqurlashtirish maqsadida qo'llaniladigan innovatsion metod va usullarni o'z ichiga oladi. Bu yondashuvlar nafaqat nazariy bilimlarni o'rgatishga, balki amaliy ko'nikmalarni shakllantirishga ham katta e'tibor qaratadi. Zamonaviy psixologiya ta'limi jarayonida o'quvchilarning individual xususiyatlari, ularning qiziqishlari, qobiliyatlari va ehtiyojlari inobatga olinadi, shuningdek, interaktiv va ko'p qirrali o'qitish metodlari qo'llaniladi.

Kalit so'zlar: psixologiya, zamonaviy texnologiyalar, innovatsion rivojlanish, qobiliyatlar, qiziqishlar, motivatsiya, fikrlash, muammolar.

Zamonaviy yondashuvlarning asosiy jihatlaridan biri bu o'quvchilar markazida bo'lgan ta'lim tizimidir. Bu yondashuvda o'qituvchi faqat bilim beruvchi sifatida emas, balki o'quvchilarning o'z-o'zini rivojlantirishida yo'l ko'rsatuvchi, maslahatchi va motivator sifatida ham faol ishtirok etadi. O'quvchilar o'z bilimlarini mustaqil ravishda izlashga, tahlil qilishga va amaliyotda qo'llashga o'rgatiladi. Shuningdek, o'quv jarayonida o'quvchilarning fikrlash, muammolarni hal qilish, tanqidiy fikrlash va ijodiy yondashuv ko'nikmalari rivojlantiriladi. Zamonaviy psixologiya ta'limida interaktiv metodlar katta o'rin tutadi. Masalan, guruhli muhokamalar, rolly o'yinlar, vaziyatli mashqlar va simulyatsiyalar o'quvchilarning faolligini oshiradi, ularni mavzuga chuqurroq kirib borishga undaydi. Bu usullar o'quvchilarga nazariy bilimlarni amaliyotda sinab ko'rish imkonini beradi, shuningdek, ularning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shuningdek, interaktiv metodlar o'quvchilarning o'zaro muloqotini kuchaytiradi, jamoaviy ishga tayyorlaydi va o'z fikrini erkin ifoda etish qobiliyatini oshiradi. Texnologiyalarni qo'llash zamonaviy psixologiya ta'limining ajralmas qismiga aylangan. Kompyuter

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th July, 2025

dasturlari, onlayn platformalar, virtual laboratoriyalar va simulyatorlar yordamida o'quvchilar murakkab psixologik jarayonlarni vizual tarzda ko'rishlari va tushunishlari osonlashadi. Masofaviy ta'lim imkoniyatlari esa o'quvchilarga o'z vaqtida va qulay sharoitda bilim olish imkonini beradi. Shuningdek, mobil ilovalar va interaktiv testlar orqali o'quvchilar o'z bilimlarini mustaqil ravishda mustahkamlashlari mumkin.[1]

Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv zamonaviy psixologiya ta'limida muhim ahamiyatga ega. Bu yondashuvda har bir o'quvchining individual xususiyatlari, qobiliyatlari va ehtiyojlari hisobga olinadi. O'qituvchi o'quvchilarning kuchli tomonlarini aniqlaydi va ularni rivojlantirishga yordam beradi, zaif tomonlarini esa mustahkamlash uchun qo'shimcha yordam ko'rsatadi. Bu yondashuv o'quvchilarda o'ziga bo'lgan ishonchni oshiradi, ularni o'rganishga qiziqtiradi va o'quv jarayonida faol ishtirok etishga undaydi.[2]

Psixologiya fanini o'qitishda loyihaviy faoliyat ham keng qo'llaniladi. O'quvchilar mustaqil yoki guruh bo'lib ma'lum bir mavzu bo'yicha tadqiqot olib boradilar, natijalarni tahlil qiladilar va taqdimot tayyorlaydilar. Bu usul o'quvchilarning tadqiqot ko'nikmalarini rivojlantiradi, ularni mustaqil fikrlashga va o'z fikrini aniq ifoda etishga o'rgatadi. Shuningdek, loyihaviy faoliyat o'quvchilarning ijodkorligini rag'batlantiradi va ularni jamoaviy ishlashga tayyorlaydi.[3]

Psixologiya ta'limida o'quvchilarning emotsional va ijtimoiy rivojlanishiga alohida e'tibor qaratiladi. O'quv jarayonida stressni boshqarish, konfliktlarni hal qilish, o'z-o'zini nazorat qilish kabi ko'nikmalar shakllantiriladi. Bu ko'nikmalar o'quvchilarning nafaqat o'qishda, balki hayotda ham muvaffaqiyat qozonishlariga yordam beradi. Shuningdek, psixologiya darslarida o'quvchilarning o'zaro hurmat va hamkorlik ruhini oshirishga qaratilgan mashg'ulotlar o'tkaziladi.[4]

Zamonaviy psixologiya ta'limida baholash tizimi ham o'zgarib bormoqda. An'anaviy test va imtihonlardan tashqari, o'quvchilarning faol ishtiroki, loyiha ishlari, guruhdagi faoliyati va ijodiy yondashuvi ham baholanadi. Bu baholash usullari o'quvchilarning haqiqiy bilim va ko'nikmalarini aniqlashga yordam beradi, ularni rag'batlantiradi va o'qishga bo'lgan qiziqishni oshiradi. O'qituvchilarning malakasini oshirish va doimiy professional rivojlanishi zamonaviy psixologiya ta'limining muhim qismi hisoblanadi. O'qituvchilar yangi pedagogik

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th July, 2025

texnologiyalar, psixologik yondashuvlar va metodlarni o'rganib, ularni amaliyotga tatbiq etadilar. Shuningdek, o'qituvchilar o'zaro tajriba almashish, seminar va treninglarda ishtirok etish orqali bilimlarini yangilab boradilar. Psixologiya fanini o'qitishda madaniy va ijtimoiy kontekstni hisobga olish ham muhimdir. Har bir jamiyatning o'ziga xos psixologik xususiyatlari va qadriyatlari mavjud. Shu sababli, o'quv jarayonida madaniy xilma-xillikni hurmat qilish, o'quvchilarning ijtimoiy muhitini inobatga olish zarur. Bu yondashuv o'quvchilarda global dunyoqarashni shakllantiradi va ularni turli madaniyatlar bilan muloqot qilishga tayyorlaydi. Shuningdek, psixologiya ta'limida etik tamoyillar muhim o'rin tutadi. O'quvchilarga psixologik tadqiqotlar va amaliyotda etik qoidalar, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va inson huquqlariga hurmat ko'rsatish haqida ma'lumot beriladi. Bu o'quvchilarda mas'uliyatlilik, halollik va professionalizm tamoyillarini shakllantiradi. Zamonaviy psixologiya ta'limida o'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga katta e'tibor beriladi. O'quvchilar turli nazariyalar va yondashuvlarni solishtiradilar, ularning afzalliklari va kamchiliklarini tahlil qiladilar. Bu jarayon ularni mustaqil fikrlashga, o'z qarorlarini asoslashga va yangi g'oyalarni yaratishga o'rgatadi. Psixologiya fanini o'qitishda innovatsion texnologiyalarni qo'llash o'quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Virtual haqiqat, sun'iy intellekt, interaktiv dasturlar va onlayn resurslar yordamida o'quvchilar murakkab psixologik jarayonlarni amaliy tarzda o'rganadilar. Bu esa ularning bilimlarini mustahkamlashga va yangi ko'nikmalarni egallashga yordam beradi.[5]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy psixologiya ta'limi o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda, interaktiv, texnologik va shaxsga yo'naltirilgan yondashuvlarni qo'llash orqali amalga oshiriladi. Bu yondashuvlar o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali qiladi, ularning psixologik rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi va ularni hayotda muvaffaqiyatga erishishga tayyorlaydi. Zamonaviy metodlar yordamida psixologiya fanini o'qitish nafaqat nazariy bilimlarni berish, balki o'quvchilarning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish, ularning shaxsiy va ijtimoiy salohiyatini oshirishga xizmat qiladi. Shu sababli,

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th July, 2025

psixologiya fanini o'qitishda zamonaviy yondashuvlarni doimiy ravishda yangilab borish va rivojlantirish muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Jamoliddinova O., Toshpulatova M. "Umumiy pedagogika va psixologiya" – Toshkent: O'qituvchi nashriyoti, 2023.
2. Xudoyberdiyev S. "Psixologiya fanini o'qitishda innovatsion metodlar" – Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti, 2022.
3. Karimova D. "Pedagogik psixologiya va ta'limda yangi yondashuvlar" – Samarqand: Samarqand universiteti nashriyoti, 2023.
4. Rasulov A. "Psixologiya ta'limida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv" – Buxoro: Buxoro davlat universiteti nashriyoti, 2021.
5. Islomova N. "Zamonaviy psixologiya ta'limida interaktiv metodlar" – Toshkent: Ilm-fan nashriyoti, 2022.
6. Tursunov M. "Psixologiya fanini o'qitishda texnologiyalarni qo'llash" – Namangan: Namangan davlat universiteti nashriyoti, 2023.
7. Qodirova Z. "Psixologiya ta'limida baholash tizimining zamonaviy usullari" – Toshkent: O'qituvchi nashriyoti, 2023.